

FORMÁLNÍ PRAVIDLA PRO CITOVÁNÍ A SEZNAM LITERATURY

Bibliografie

- podstatná je jednotnost a jednoznačnost zápisu – buďte **přesní** a **pečliví**
- dodržujte zvolený úzus daného periodika – způsob zápisu musí být popsán v pokynech pro autory daného časopisu
- Využití elektronických nástrojů usnadňuje export v různých formátech

Proč citujeme?

1. Protože původní autor má právo být uveden jako autor myšlenky/výroku
2. Protože čtenář má možnost dohledat další prameny

Rozlišujeme

- Citace v textu
- Reference (obvykle na konci textu)

Existují různé systémy citování

System	
Harvard / APA Name + date	Lingvisti, společenské vědy, business
Vancouver (science, medicine)	Číslované prameny, odkazování číslem
Footnote / Endnote	v poznámkách pod čarou (humanities, historici)

Seznam zdrojů (Referencing Styles)

ISO/ČSN

POLONSKY, Michael J. a David S. WALLER. *Designing and managing a research project: a business student's guide*. Fourth Edition. Los Angeles: SAGE, [2019]. ISBN 978-1544316468.

Harvard Style:

Polonsky, M.J. and Waller, D.S., 2014. *Designing and managing a research project: A business student's guide*. Sage publications.

American Psychological Association:

Polonsky, M. J., & Waller, D. S. (2014). *Designing and managing a research project: A business student's guide*. Sage publications.

Chicago Style:

Polonsky, Michael Jay, and David S. Waller. *Designing and managing a research project: A business student's guide*. Sage publications, 2014.

Norma APA: historie

- start 1928
- Setkání redaktorů antropologických a psychologických časopisů
- První pravidla 7 stránek
- 6th edition printed 2009
- Nyní: 7th edition (2020)

APA 7

- Základní cíle zůstávají stejné
- Jasnost
- Úspornost, hutnost
- Uspořádaný (organizovaný text)
- Některé důrazy:
 - Dílčí formální změny
 - Bias
 - Etické psaní a publikování

CITACE V TEXTU

Citát v textu

Paraphrasing within text:

In a 1989 article, Gould explores some of Darwin's most effective metaphors.

Narativní citace - Author cited in text:

Gould (1989) attributed Darwin's success to his gift for making the appropriate metaphor.

„Závorková citace“ Author not cited in text:

As metaphors for the workings of nature, Darwin used the tangled bank, the tree of life, and the face of nature (Gould, 1989).

Přímý citát

Direct quote from author:

Gould (1989) explains that Darwin used the metaphor of the tree of life “to express the other form of interconnectedness-genealogical rather than ecological-and to illustrate both success and failure in the history of life” (p. 14).

Direct quote without name of author:

Darwin used the metaphor of the tree of life “to express the other form of interconnectedness-genealogical rather than ecological” (Gould, 1989, p. 14).

- Je-li citace delší než tři řádky, dáváme ji do odděleného bloku velikostí písma 10, blok je od ostatního textu oddělen vždy jedním prázdným řádkem před a jedním prázdným řádkem za blokem; v bloku se citovaný text neohraničuje dvojitými uvozovkami, dvojitě uvozovky se pak mohou použít místo jednoduchých.

Dlouhé citáty – tři řádky / 40 slov

- odsazené
- bez uvozovek (petit)

Friedman (2006) draws connections between two seemingly disparate events: November 9 (dismantling of the Berlin Wall) and September 11 (attack on the World Trade Center). He believes

these two dates represent the two competing forms of imagination at work in the world today: the creative imagination of 11/9 and the destructive imagination of 9/11. One brought down a wall and opened the windows of the world. . . [the other] putting up new invisible and concrete walls among people. (p. 543)

Odkazy (citace) v textu

- Forma odkazu v textu: (autor, rok vydání), případně (autor, rok vydání, stránky). Odkaz na více zdrojů je oddělen v závorce středníkem, například (Horák, 2003; Kolář, 1997, 1998, 1999; Novák, 2007, s. 223).
- Je-li jméno autora přirozenou součástí věty, uvádí se do závorky jen rok vydání, případně číslo stránek. Příklad odkazu v textu: Kessler zjistil, že existují různé formy odkazů (citací) v textu (2003, s. 73–82; srov. tabulka 3.1). Pokud jsou uvedena čísla stran, uvádí se celé rozmezí, **neužívá** se zkratka „n.“, resp. „an.“).
- Odkazy (citace) v textu jsou abecedně uspořádány (např. Edmund, 2003; Gogel & Reed, 1995a; James, Minor, & Rothbart, v tisku; Weber, 1975a, 1975b). Je-li pro autora důležité spíše časové hledisko, je možné odkazy uspořádat vzestupně či sestupně dle roku vydání (např. Weber, 1975a, 1975b; Gogel & Reed, 1995a; Edmund, 2003; James, Minor, & Rothbart, v tisku).
- Odkazy na stejného autora (autory) v jednom roce jsou označeny písmeny „a“, „b“, „c“ atd. umístěnými za rokem publikace (srov. Weber, 1975a, 1975b; Gogel & Reed, 1995a). Autoři rukopisů nabídnutých redakci by měli citovat své vlastní publikace spíše střídavě.
- Jména autorek jsou v případě potřeby přechylována pouze v textu, v odkazech v závorce a v seznamu literatury jsou jména uváděna v původní podobě.

Změna APA7

- **The in-text citation for works with three or more authors is now shortened right from the first citation. You only include the first author's name and "et al."**
- (Taylor, Kotler, & Parker, 2018)
- (Taylor et al., 2018)

Již **neplatí** pravidlo pro citování díla více autorů

First citation in text:

- Wasserstein, Zappula, Rosen, German, and Rock (1994) found. . .
- The use of metaphors was found to be helpful (Wasserstein, Zappula, Rosen, German, & Rock, 1994)

Subsequent citations (3 or more authors):

- Wasserstein and colleagues (1994) found
- Wasserstein et al. (1994) found
- The use of metaphors was found to be helpful (Wasserstein et al., 1994)

Více děl nebo autorů v jedné závorce

Example:

Several studies (Balda, 1980; Kammil, 1988; Pepperberg & Funk, 1990) confirm the use of metaphors increases learning.

Na co dát pozor při citování

- Plagiátorství
- Zbytečné citace
- Neuvozené citace

- Citování vs. parafrázování

Eticky citlivé otázky

- Doslovná citace
- Parafraze
- Template plagiarism
- Co je všeobecně známá informace?

Parafráze: Stejná myšlenka jinými slovy

Prokazujete porozumění smyslu sdělení

Zdroj: <https://becomeawritertoday.com/paraphrasing-examples/M>

- In Santiago, COVID-19 dealt the hardest blow to people with low socioeconomic status, because of factors such as crowded households, a lack of health care, and an inability to work from home. Because few people could telecommute, medical care was hard to get, and homes were crowded with people, the coronavirus pandemic hurt Santiago's poorer people worse than other economic groups (Odkaz).

Sumarizování (shrnování)

„Zhustíme“ rozsáhlou zdrojovou informací do kratšího textu

- Summarizing is done when the original writer's work is lengthy, and you need the main points, but not a direct quotation or full sentences that copy the meaning. For example, if you are using an entire chapter of a book as a resource for one point in a paragraph, you aren't going to be able to include all of the ideas from the book. Instead, you will simplify those ideas into something shorter, keeping the main points intact and concisely expressing them.

Kombinování zdrojů

- Uvedeme myšlenku autora (autorů) a ukážeme, v jakém vztahu je k práci jiného autora (autorů)
- Všechny zdroje citujeme

Odbočka: Je něco problematického na předchozím slide?

- Uvedeme myšlenku autora (autorů) a ukážeme, v jakém vztahu je k práci jiného autora (autorů)
- Všechny zdroje citujeme

- Při používání sekundární citace (odkaz na práci, na kterou někdo odkazuje v jiné práci) se dodržují tato pravidla:
- Na sekundární zdroje se odkazuje uvedením primárního zdroje doplněného o odkaz na sekundární zdroj pomocí slovního spojení „cit. podle“ (např. Hoolbrook, 1987, cit. podle Gavora, 2011, s. 124).
- Na sekundární zdroje se odkazuje výjimečně, například když je původní zdroj z nejrůznějších důvodů nedostupný (rozebraný, není možné ho obstarat běžnými cestami, je psán v cizím jazyce apod.). Do seznamu literatury se uvádí pouze sekundární zdroj.

Sekundární zdroj

Text:

Seidenberg and McClelland's study (as cited in Coltheart et al., 1993).

Reference page:

Coltheart, M., Curtis, B., Atkins, P., & Haller, M. (1993). Models of reading aloud: Dual-route and parallel-distributed-processing approaches. *Psychological Review*, *100*, 589-608.

***POKUD LZE - VYHNOUT
SE***

Pokud přeložíte text z cizojazyčného pramene, APA7 to považuje za parafrázi, ne přímou citaci; ale v českém prostředí to tak nemusí být vnímáno

Original French passage:

“Les femmes dans des activités masculines adoptaient des stéréotypes masculins” (Doutre, 2014, p. 332).

Translated quotation that appeared in the paper:
Women working in masculine fields adopted
masculine stereotypes (Doutre, 2014, p. 332).

Doutre, É. (2014). Mixité de genre et de métiers: Conséquences identitaires et relations de travail [Mixture of gender and trades: Consequences for identity and working relationships]. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue canadienne des sciences du comportement*, 46, 327–336.
<http://dx.doi.org/10.1037/a0036218>

- Ale pokud použijete publikovaný překlad někoho jiného, je to již citace, a v seznamu literatury odkazujete na překlad, ne na originál.
- <https://blog.apastyle.org/apastyle/2014/11/lost-in-translation-citing-your-own-translations-in-apa-style.html>

SEZNAM CITOVANÝCH ZDROJŮ

Seznam literatury

- V seznamu literatury se uvádějí pouze tituly, na které se v příspěvku odkazuje.
- Seznam literatury je umístěn na konci příspěvku.
- V poznámkách pod čarou se uvádějí odkazy (citace) jako v textu.
- Seznam literatury není číslován.
- Seznam literatury je abecedně uspořádán abecedně podle příjmení autorů. Díla pocházející od stejného autora/stejných autorů jsou seřazena chronologicky. Díla pocházející od stejného autora/stejných autorů publikovaná v tomtéž roce jsou seřazena abecedně dle názvu.
- Není-li v citovaném díle uveden autor nebo organizace vlastníci autorská práva, stojí jako první údaj název díla.

**Nově dle APA7:
Surnames and initials for up to 20 authors
(instead of 7) should be provided
in the reference list.**

- Miller, T. C., Brown, M. J., Wilson, G. L., Evans, B. B., Kelly, R. S., Turner, S. T., ... Lee, L. H. (2018).
- Miller, T. C., Brown, M. J., Wilson, G. L., Evans, B. B., Kelly, R. S., Turner, S. T., Lewis, F., Lee, L. H., Cox, G., Harris, H. L., Martin, P., Gonzalez, W. L., Hughes, W., Carter, D., Campbell, C., Baker, A. B., Flores, T., Gray, W. E., Green, G., ... Nelson, T. P. (2018).

PERIODIKUM / ČASOPIS

General format:

Author, A. A. (year, add month and date of publication for daily or weekly publications).
Title of article. *Title of Periodical, volume number(issue), pages.*

Example:

Little, D. W. (2001). Leading change: Creating the future for education technology. *Syllabus International, 15(5), 22-24.*

Kniha

General format:

Author, A. A., Author, B. B., & Author, C. C. (year of publication). *Title of work: Capital letter also for subtitle* (number ed.). ~~Location:~~ Publisher.

Example:

Anderson, A. B., Smith, S. D., & Jones, J. C. (1978). *A distant mirror: The calamitous fourteenth century* (3rd ed.). ~~New York, NY:~~ Knopf.

The publisher location is no longer included in the reference

Covey, S. R. (2013). *The 7 habits of highly effective people: Powerful lessons in personal change*. New York, NY: Simon & Schuster.

Covey, S. R. (2013). *The 7 habits of highly effective people: Powerful lessons in personal change*. Simon & Schuster.

Kapitola v knize

General format:

Author, A. A. (date of publication). Title of chapter. In A. Editor (Ed.), *Title of book* (pages of chapter). ~~Location:~~ Publisher.

Example:

James, J. E. (1988). Two sides of paradise: The Eden myth according to Kirk and Spock. In D. Palumbo (Ed.), *Spectrum of the fantastic* (pp. 219-223). ~~Westport, CT:~~ Greenwood.

Digital Object Identifiers (DOI)

DOIs are unique strings of numbers used to identify online articles' content and provide a persistent link to their location on the Internet.

1. When DOIs are present, no longer have to include URL.
2. When DOIs are not present, include URL

Online časopis, s DOI

General format:

Author, A. A. (date). Title of article. *Title of Journal*, volume(number), page numbers. <https://doi.org/10.xxxx/neco>

Example:

Dvořák, D., Meyer, P., Kučerová, S. R., Vyhnálek, J. & Šmíd, O. (2020). Changing place, changing track: Inter-school mobility of Czech secondary students. *Journal of Pedagogy*, 11(1), 83–105. <https://doi.org/10.2478/jped-2020-0005>

**DOIs are formatted the same as URLs.
The label “DOI:” is no longer
necessary.**

- doi: 10.1080/02626667.2018.1560449
- <https://doi.org/10.1080/02626667.2018.1560449>

URLs are no longer preceded by “Retrieved from,” unless a retrieval date is needed. The website name is included (unless it’s the same as the author), and web page titles are

- Walker, A. (2019, November 14). *Germany avoids recession but growth remains weak*. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/business-50419127>
- Walker, A. (2019, November 14). *Germany avoids recession but growth remains weak*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/business-50419127>

Online článek bez doi

General format:

Author, A. A. (date of publication). Title of article *Title of Journal*, volume(number), page numbers. Retrieved from URL

Example:

Sillick, T. J., & Schutte, N. S. (2006). Emotional intelligence and self-esteem mediate between perceived early parental love and adult happiness. *Applied Psychology*, 2(2), 38-48. Retrieved from <http://ojs.lib.swin.edu.au/index.php/ejap>

Citace zákonů

- Norma ČSN ISO 690:2011 citace zákonů neřeší.
- Vzhledem k odlišné právní praxi je obtížné aplikovat zahraniční normy.

Doporučení pro ISO

<https://sites.google.com/site/novaiso690/co-norma-neresi>

- Pro identifikaci legislativních dokumentů je důležité vypsát typ (zákon, vyhláška, nálezn...) číslo a rok uveřejnění ve sbírce zákonů, název dokumentu. Pokud se odkazujete na konkrétní část, uveďte paragraf a odstavec. (Pokud se nezabýváte mezinárodním právem, je nadbytečné uvádět u všech citovaných zákonů Česko v roli autora).
- o Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
- Plná citace obsahuje i údaje o sbírce zákonů.
- o Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: *Sbírka zákonů*. 22. 4. 1998. ISSN 1211-1244.

Chcete-li podrobnější pravidla, lze doporučit **Legislativní pravidla vlády ČR**

Vyvstane-li potřeba (...) odkázat na jiný právní předpis,

- uveďte se úplná citace tohoto právního předpisu (čl. 61) při jeho první citaci (...)
- a při druhé a další citaci se použije zkrácená citace (čl. 62).

Čl. 61 Úplná citace právního předpisu

- (1) Úplná citace právního předpisu obsahuje označení druhu právního předpisu, pořadové číslo, pod kterým byl vyhlášen ve Sbírce zákonů, rok vydání, zkratku „Sb.“ a uvedení názvu právního předpisu, například „Zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti“. Za názvem právního předpisu, na který navazuje další text, se vkládá čárka.
- (2) Při úplné citaci se pro označení druhu právního předpisu používají slova „zákon“, „nařízení vlády“, u nařízení vydaných do 31. prosince 1968 „vládní nařízení“, nebo „vyhláška“ a tato slova se nezkracují. Orgán, který zákon nebo vyhlášku vydal, se při jejich citaci neuvádí; u nařízení vlády se neuvádí bližší označení vlády například připojením slov „České republiky“. Při úplné citaci zákonného opatření Senátu se uvede „Zákonné opatření Senátu č. .../... Sb., o (kterým se) ...“.

- **Čl. 62**

- **Zkrácená citace právního předpisu**

- (1) Zkrácená citace obsahuje označení druhu právního předpisu, pořadové číslo, pod kterým byl vyhlášen ve Sbírce zákonů, rok vydání a zkratku „Sb.“, například „Vyhláška č. 31/1993 Sb.“. Název právního předpisu se při jeho zkrácené citaci neuvádí.
- (2) Zkrácená citace se použije při druhé a další citaci právního předpisu v textu právního předpisu, v poznámce pod čarou a lze jí použít při první i další citaci v jeho přílohách.

- **Čl. 63**

- **Slovní citace právního předpisu**

- (1) Slovní citace právního předpisu obsahuje název nebo zkrácený název právního předpisu (čl. 30 odst. 1), například „zákon o konkursu a vyrovnání“, „rozpočtová pravidla republiky“.
- (2) Slovní citaci právního předpisu lze použít teprve tehdy, byla-li předtím použita jeho úplná citace. Slovní citaci zákoníků a jiných obecně známých právních předpisů (například občanský zákoník, zákoník práce, trestní zákon, celní sazebník) lze použít i bez jejich předchozí úplné citace.
- (3) Není-li zkrácený název obecně známý, použije se při slovní citaci nejdříve název právního předpisu včetně jeho zkráceného názvu a v dalším textu se použije již jen zkrácený název.

Citace novelizovaného právního předpisu

- **Čl. 64**
- (1) Cituje-li se právní předpis, popřípadě jeho jednotlivé ustanovení, které bylo změněno pozdějším právním předpisem, popřípadě nálezem Ústavního soudu, je nutno tuto skutečnost vyjádřit například takto: „Zákon (nařízení vlády, vyhláška) č. .../... Sb., ve znění zákona č. .../... Sb. a nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. .../... Sb.“
- (2) Cituje-li se právní předpis, který byl novelizován několikrát, bez uvedení jeho jednotlivého ustanovení, a nepoužije-li se pro něj slovní citace, odkáže se na jeho novely obratem „, ve znění pozdějších předpisů“. Zároveň je třeba zajistit, aby alespoň na jednom místě byly uvedeny všechny novely citovaného právního předpisu; to neplatí o poznámce pod čarou, ve které se použije obrat „ve znění pozdějších předpisů“ i při první citaci novelizovaného právního předpisu.

- **Čl. 66**
- Cituje-li se právní předpis, který byl vyhlášen v úplném znění, připojí se za citaci tohoto předpisu odkaz na úplné znění, uvedené v závorkách, například „(úplné znění vyhlášeno pod č. 126/1994 Sb.)“. Postupu podle věty první nelze použít, jestliže byl právní předpis po vyhlášení úplného znění znovu novelizován.

- Pro citaci přímo použitelného předpisu Evropské unie a směrnice Evropské unie, nebo jejich ustanovení se použije přiměřeně čl. 61 až 67, 69 až 74.
- Pokud byla mezinárodní smlouva vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv i uveřejněna v Úředním věstníku Evropské unie, cituje se tak, jak je uvedena v Úředním věstníku Evropské unie.

Čl. 69 Citace paragrafu (článku)

- (1) Při citaci paragrafu (článku) za současného uvedení jeho pořadového čísla se užívá zkratky „§“ (pro článek zkratky „čl.“). Uvádí-li se paragraf (článek) bez příslušného pořadového čísla, je třeba slovo „paragraf“ („článek“) pokaždé vypsát. Jestliže má věta začít uvedením paragrafu (článku), použije se vyjádření: „Ustanovení § 8 ...“, popřípadě „Ustanovení čl. 7 ...“.
- (2) Při citaci je vždy nutno vypsát konkrétní ustanovení včetně ustanovení konkrétní věty, například „podle odstavce 3 věty druhé“. Citaci například „podle předchozího odstavce“, „podle předchozí věty“ a podobně nelze použít.
- (3) Při citaci bodů pododstavce, paragrafu (článku) nebo pro citaci bodů odstavce se užije nezkrácený výraz „bod“ v příslušném pádu.

- Moje doporučení
 - hlavně být konzistentní v celém textu